

وزارت صنعت، معدن و تجارت

صندوق ضمانت صادرات ایران

Germany

گزارش ریسک کشوری آلمان

مدیریت ریسک - آبان ماه ۹۶

اطلاعات کلی:

- **موقعیت جغرافیایی:** در اروپای مرکزی، در مجاورت دریای بالتیک و دریای سیاه، بین لهستان و هلند و در جنوب دانمارک واقع شده است.
- **مساحت:** ۳۵۷,۰۲۲ کیلومتر مربع
- **جمعیت:** ۸۲/۶ میلیون نفر (آمار سال ۲۰۱۶ بانک جهانی)
- **منابع طبیعی:** زغال سنگ، لیگنیت، گاز طبیعی، سنگ آهن، مس، نیکل، اورانیم، پتاس، نمک، مصالح ساختمانی، زمین کشاورزی
- **مذهب:** کاتولیک (۲۹٪)، پروتستان (۲۷٪)، مسلمان (۴/۴٪)، ارتدوکس مسیحی (۱/۹٪)
- **زبان رسمی:** آلمانی
- **پایتخت:** برلین
- **نوع حکومت:** جمهوری فدرال
- **صدر اعظم:** آنگلا مرکل
- **رئیس جمهور:** فرانک والتر اشتاین مایر
- **واحد پول:** یورو
- **تولید ناخالص داخلی:** ۳/۴۶۷ هزار میلیارد دلار (۲۰۱۶)
- **گروه درآمدی:** پردرآمد
- **درآمد سرانه:** ۴۳۶۶۰ دلار (۲۰۱۶)
- **اقلام مهم صادرات:** وسایل موتوری، ماشین‌آلات، مواد شیمیایی، کامپیوتر و محصولات الکترونیکی، تجهیزات برقی، دارو، فلزات، تجهیزات حمل و نقل، مواد غذایی، چرم، پلاستیک و محصولات پلاستیکی
- **اقلام مهم واردات:** ماشین‌آلات، تجهیزات پردازش داده، ابزار آلات، مواد شیمیایی، نفت و گاز، فلزات، وسایل برقی، دارو، مواد غذایی، فراورده های کشاورزی.
- **شرکای مهم صادرات:** ایالات متحده، فرانسه، انگلستان، هلند، چین
- **شرکای مهم واردات:** هلند، فرانسه، چین، بلژیک و ایتالیا

شاخصهای مهم اقتصادی و پیش بینی (۲۰۱۵-۲۰۱۸)

عنوان	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷ (پیش بینی)	۲۰۱۸ (پیش بینی)
رشد تولید ناخالص داخلی واقعی (%)	۱/۵	۱/۸	۱/۸	۱/۶
نرخ بیکاری (%)	۴/۶	۴/۲	۳/۹	۳/۹
رشد اشتغال (%)	۰/۸	۲/۷	۱/۱	۰/۶
تورم (%)	۰/۱	۰/۴	۱/۷	۱/۶
تراز مالی (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۰/۷	۰/۸	۰/۴	۰/۵
بدهی عمومی (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۷۱/۲	۶۸/۳	۶۵/۸	۶۳/۲
تراز حساب جاری (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۸/۶	۸/۳	۸/۴	۸/۱
تراز تجاری (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۸	۷/۹	۷/۸	۷/۶
صادرات کالاها (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۳۸/۹	۳۸/۱	۳۹/۵	۴۰/۱
واردات کالاها (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۳۰/۳	۲۹/۵	۳۱	۳۱/۷
ذخایر منهای طلا (میلیارد دلار)	۵۸/۵	۵۹/۶
بدهی خارجی (درصد از تولید ناخالص داخلی)	۱۴۷/۳	۱۴۸/۱

منبع: صندوق بین المللی پول

نقاط قوت و ضعف:

نقاط قوت:

- ◀ مبنای صنعتی محکم و مطمئن
- ◀ سطح پایین بیکاری ساختاری و سیستم توسعه یافته کارآموزی
- ◀ تنوع جغرافیایی صادرات
- ◀ رقابت پذیری مناسب محصولات
- ◀ اهمیت شرکتهای کوچک و متوسط صادراتی خانوادگی
- ◀ اتحاد با اروپای شرقی و مرکزی در فرایند تولید
- ◀ اهمیت بنادر هامبورگ، برمن و کیل

نقاط ضعف:

- ◀ زیرساختهای قدیمی
- ◀ نرخ پایین زاد و ولد
- ◀ کمبود مهندس و سرمایه گذاری مشترک
- ◀ وابستگی زیاد به بازار جهانی بویژه اروپا

◀ بهره‌وری ضعیف در بخش خدمات

تحلیل ریسک:

الف- ریسک اقتصادی و مالی

- رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۱۶ به ۱/۸ درصد رسید که علل عمده آن افزایش قابل توجه مصرف خصوصی به دلیل قیمت پایین انرژی و شتاب مصرف عمومی و سرمایه‌گذاری در ساخت و ساز بود. سطح اشتغال به دلیل مهاجرت نیروی کار از سایر کشورهای اروپایی و افزایش میزان مشارکت، در وضعیت مناسبی قرار دارد. نرخ بیکاری همچنان در حال کاهش بوده و از نوامبر ۲۰۱۶ در سطح پایین (۳/۹ درصد)، قرار گرفته است. علیرغم تداوم بهبود شرایط اقتصادی و یوروی ضعیف، صادرات و سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۱۶ تحت تأثیر چشم انداز نامناسب جهانی و کاهش معاملات تجاری قرار گرفت.
- تورم کلی در سال ۲۰۱۶ به میانگین ۰/۵ درصد رسید و در ابتدای سال ۲۰۱۷ به سرعت افزایش یافت و به دلیل افزایش قیمت کالاها و مواد غذایی در ماه فوریه به ۲/۲ درصد رسید. معهذاً برغم شکاف فزاینده و مثبت تولید، تورم مبنای، در سطح ۱/۱٪ باقی مانده است. همچنین علیرغم دشوارتر شدن بازار کار و اعلام حداقل دستمزد در سال ۲۰۱۵، رشد اسمی دستمزد در سال ۲۰۱۶ در سطح متوسط (۲/۳ درصد) باقی ماند که این وضعیت منعکس کننده کاهش انتظارات تورمی و تداوم تهدید تولید خارجی است. شایان ذکر است در اولین بازبینی دوره‌های حقوق و دستمزد، پس از دو سال اجرا، حداقل دستمزد در ژانویه ۲۰۱۷ تا ۴ درصد افزایش یافت.
- در سال ۲۰۱۶ این کشور از بیشترین مازاد حساب جاری در جهان برخوردار بود، گرچه نسبت حساب جاری به تولید ناخالص داخلی از ۸/۶ به ۸/۳ درصد کاهش جزئی داشت. همچنین مازاد تجاری کالایی همراستا با تولید ناخالص داخلی افزایش یافت، در حالیکه صادرات و واردات به شدت کاهش یافته و نسبتهای تراز درآمد و خدمات بدتر گردید. در عین حال مازاد تجاری نسبت به بقیه کشورهای منطقه یورو، به علت کاهش کسری هلند، اندکی بیشتر بود. ترکیب بخشی تراز پس انداز و سرمایه‌گذاری عملاً تغییر نیافت، در حالیکه پس‌انداز خالص دولت و شرکت‌های دولتی در سطوح بالاتری ثبت گردید.
- در پایان سال ۲۰۱۶ دارایی‌های ناخالص به ۲۵۱ درصد تولید ناخالص داخلی و خالص سرمایه‌گذاری مستقیم به ۱۷ درصد رسیدند. این در حالی است که سهم پرتفوی سرمایه‌گذاری از ۴ درصد به ۹ درصد تولید ناخالص داخلی افزایش یافت. با اجرای سیاستهای تسهیل کمی بانک مرکزی اروپا، از

اوایل سال ۲۰۱۵ اکسپوژر این کشور در سیستم یورو افزایش یافته و در حال حاضر ۲۷ درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. دارایی‌های خارجی نیز متنوع بوده و در مجموع، بازده دارایی‌های خارجی در طی ۵ سال گذشته کاهش یافته است، اما از میزان بدهی‌ها به طور متوسط ۰/۵ درصد بیشتر می‌باشد.

- افزایش سطح اشتغال، افزایش کیفیت کار، برخی از پیشرفتهای مالی و وضعیت ثبات پولی مستمر به بهبود سطح تقاضای داخلی کمک می‌کند، اما عادی سازی قیمت‌های کالاها باید منجر به رشد مصرف شود. از سوی دیگر، انتظار می‌رود رشد صادرات به تدریج از رکود سال ۲۰۱۶ روند بهبود را طی نموده و موجب افزایش درآمدهای سرمایه‌گذاری و واردات شود. به طور کلی انتظار می‌رود رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۱۷ به ۱/۸ درصد و در سال ۲۰۱۸، به ۱/۶ درصد برسد.
- پس از افزایش تورم کلی در سال ۲۰۱۷، انتظار می‌رود این نرخ به دلیل کم شدن اثر قیمت بالای کالاها، در سال ۲۰۱۸ به ۱/۷ درصد کاهش یابد. همچنین پیش‌بینی می‌شود با قرار گرفتن نرخ بیکاری در شرایط طبیعی خود، افزایش شغل‌های بلاتصدی و کمبود کارگران ماهر، دستمزدهای واقعی به آرامی شتاب گیرد. پیش‌بینی می‌شود دستمزدهای بالاتر، ثبات قیمت واردات و شتاب هزینه‌های اجاره مسکن به تدریج موجب افزایش تورم مبنای شده و در سال ۲۰۱۹ نرخ تورم به بیش از ۲ درصد برسد. در میان مدت و در بستر رشد بالاتر از ظرفیت و با ادامه سیاست پولی تطبیقی، انتظار می‌رود رشد دستمزد سالانه به کمی بیش از ۳ درصد برسد.
- بر اساس برنامه مالی سال ۲۰۱۷-۲۰۲۰ پیش‌بینی می‌شود دولت از مازاد ۴ درصدی تولید ناخالص داخلی در سال جاری برخوردار شده و به تعهد سیاسی خود مبنی بر عدم استقراض جدید بر اساس قانون فعلی عمل نماید. با این حال، انتظار می‌رود تراز ساختاری به ۰/۶ درصد تولید ناخالص داخلی کاهش یابد. در این رابطه محرک مالی دولت عبارت است از: تخفیف‌های مالیاتی، اعتبارات مربوط به بخشودگی مالیاتی برای بخش کودکان، اصلاح دهک‌های درآمدی و همین‌طور مزایای اجتماعی بهتر، حقوق بازنشستگی و بهبود وضعیت سرمایه‌گذاری عمومی.

ب- ریسک سیاسی و اجتماعی

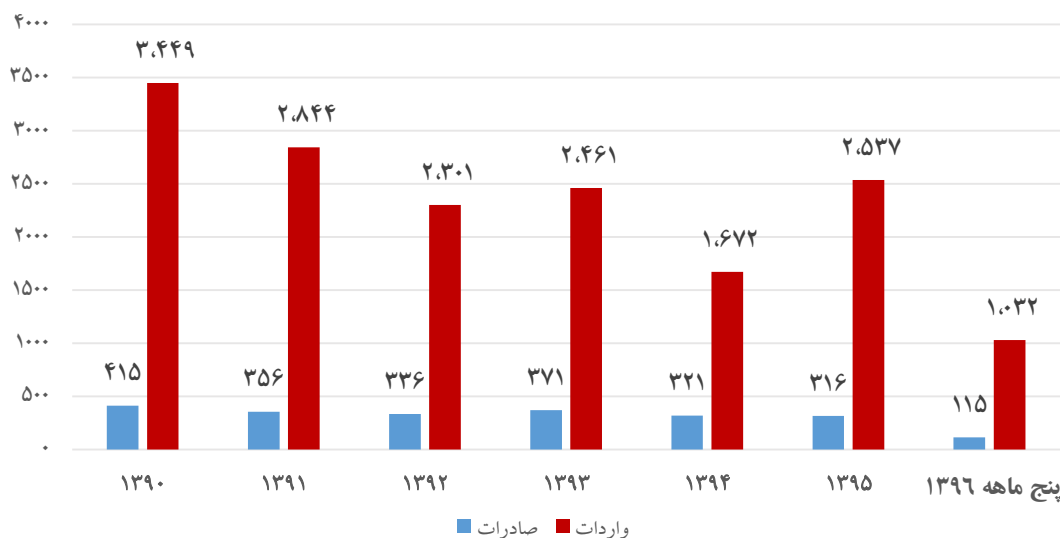
- خانم آنگلا مرکل صدر اعظم آلمان (حزب دمکرات مسیحی) که از سال ۲۰۰۵ در راس حاکمیت قرار داشته، از سپتامبر ۲۰۱۳ با سیگمار گابریل از حزب سوسیال دمکرات، به عنوان معاون صدراعظم و وزیر اقتصاد این کشور، تشکیل یک دولت ائتلافی بزرگ داد. در انتخابات پارلمانی آلمان که در ۲۴ سپتامبر ۲۰۱۷ برگزار گردید، اتحاد دموکرات مسیحی و سوسیال مسیحی (CDU/CSU) به رهبری آنگلا مرکل توانست با کسب ۳۳ درصد آرا پیروز انتخابات شود. به این ترتیب خانم مرکل

۶۳ ساله راه خود را برای رسیدن به مقام صدراعظمی آلمان برای چهارمین بار هموار نمود. شایان ذکر آنکه حزب سوسیال دموکرات (SPD) که در ائتلاف بزرگ با خانم مرکل شرکت داشت با کسب ۲۰/۵ درصد آرا در جایگاه دوم قرار گرفت. رهبر این حزب اعلام کرد که با محافظه‌کاران در دولت آینده آنگلا مرکل ائتلاف نخواهد کرد.

- برغم مهاجرت، جمعیت مسن این کشور بر جمعیت فعال اقتصادی فشار وارد می‌آورد. بنابراین مشارکت دادن پناهندگان در بازار کار امری ضروری می‌باشد. از سوی دیگر مشارکت زنان در بازار کار هنوز بواسطه فقدان امکانات برای کودکان با مشکل مواجه می‌باشد، در عین حال این شکاف در حال پر شدن است. همچنین کمبود مهندسين و محققين مانع بروز خلاقیت و نوآوری است که این امر می‌تواند پیامد تعداد اندک دانش‌آموزان بهره‌مند از سطوح عالی آموزشی و نیز عدم برخورداری بسیاری از آنان از دوره‌های کارورزی باشد.

مبادلات تجاری ج.ا.ایران و آلمان:

نمودار مبادلات تجاری ج.ا.ایران با آلمان (ارقام به میلیون دلار)

اقلام مهم صادرات ایران به آلمان (۱۳۹۶): پسته، قطعات حیوانات، کف پوش، آنتی‌سرمکها و مشتقات خونی، شیر و عصاره شیرین بیان، میوه و سبزیجات، خشکبار، تولیدات با منشا حیوانی، دارو، فرش دستباف و سایر منسوجات، صمغ و رزین‌ها، آهن و فولاد، پلاستیک، خرما، چای و قهوه، ماشین‌آلات.

اقلام مهم واردات ایران از آلمان (۱۳۹۶): ماشین‌آلات و راکتورها، اجزاء و قطعات توربوجت‌ها یا توربوپراپلرها، وسایل نقلیه هیبریدی، تجهیزات پزشکی و عکسبرداری، دارو و مکمل‌های دارویی، وسایل

نقلیه غیرریلی، لوازم الکتریکی و الکترونیکی، غلات، پلاستیک، مواد شیمیایی، فیبرهای دست ساز، کاغذ، مفصل‌های مصنوعی، مکمل‌های غذایی، توتون و تنباکو.

گروه بندی ریسک کشوری آلمان:

◀ **OECD** (سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی): این کشور در جدول هفت طبقه‌ای OECD در گروه ۱ یا «بسیار کم ریسک» قرار دارد.

سیاست پوشش صندوق در قبال آلمان:

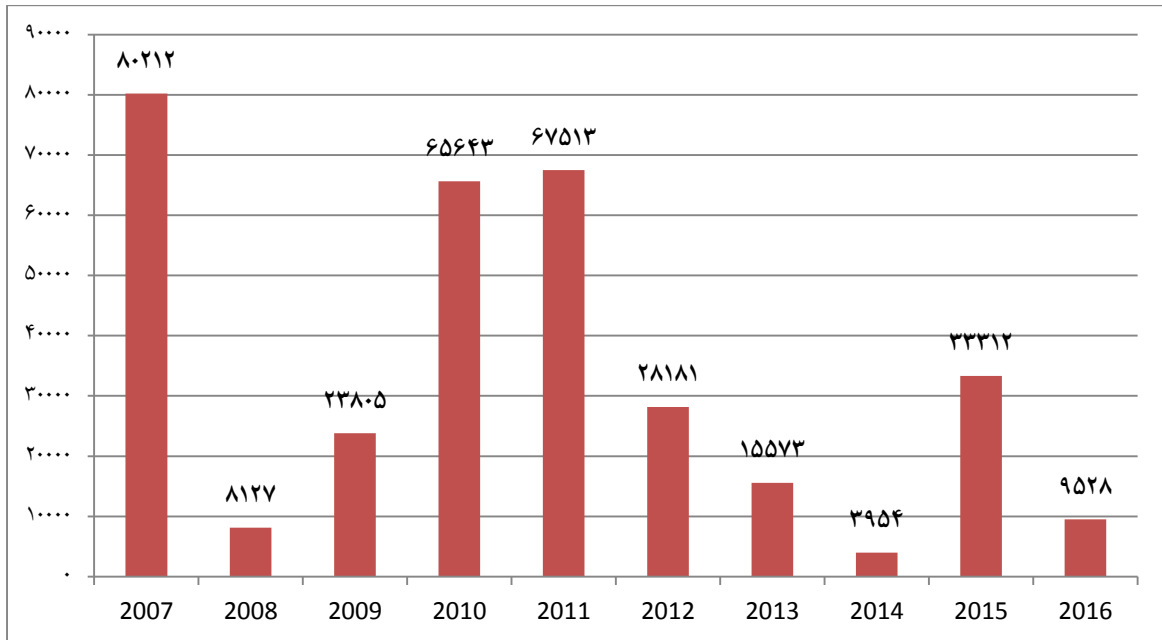
در حال حاضر کشور آلمان در گروه یک ریسک کشوری صندوق قرار داشته و سقف کشور مذکور مجموعاً به مبلغ ۴۵۰ میلیون دلار (۱۵۰ میلیون دلار برای اعتبارات کوتاه مدت و ۳۰۰ میلیون دلار برای اعتبارات میان و بلند مدت) تعیین گردیده است. صندوق آمادگی دارد در صورت وصول درخواست خدمات حمایتی مورد نیاز را پس از انجام بررسیهای لازم ارائه نماید.

بانکهای مورد قبول:

1. Deutscher Sparkassen-und Giroverband eV (Combined)
2. Deutsche Bank AG
3. Genossenschaftlicher FinanzVerbund
4. DZ Bank AG-Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank
5. KfW Bankengruppe-KfW Group
6. Commerzbank AG
7. UniCredit Bank AG

نمودارهای ضمیمه

سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب شده توسط آلمان (میلیون دلار)

اعتبارات تحت پوشش مؤسسات اعتبار صادراتی دنیا در آلمان (میلیون دلار)

